

Поради батькам

Рекомендації для батьків, діти яких йдуть до школи

Конкретними носіями всього того, чим має володіти дитина впродовж свого життя, є дорослі, які її виховують і навчають.

Д. Ельконін

Виховання дитини починається від її народження. Якою вона виросте, значною мірою залежить від її батьків. Батьки в родині мають виконувати функції педагога: освітню (передача життєво значущої інформації), виховну (засвоєння норм життя в людському суспільстві), розвивальну (підвищення індивідуального потенціалу).

Вступ до школи - переломний моменту життя дитини. Він пов'язаний з новим типом стосунків з оточенням (ровесниками й дорослими), новим видом основної діяльності (навчальної, а не ігрової). У житті дитини змінюється все: обов'язки, оточення, режим. Це «кризовий період» у житті дитини, і ця «криза» виявляється у тому, що свої ігрові потреби дитина має задовольняти навчальними способами. Процес адаптації до шкільного життя у дітей триває по-різному - від 2 тижнів до 2-3 місяців (залежно від рівня їх готовності до школи, психофізіологічних особливостей та стану здоров'я). Вирішальну роль тут відіграє сформований у дошкільному віці рівень готовності до школи, або «шкільної зрілості».

Шкільна зрілість виявляється у:

1) морфогенетичній готовності, що передбачає фізіологічну зрілість (стан здоров'я) та рівень фізичного розвитку (розвиток дрібної моторики руки і зорово-рухової координації, а саме:

- фізичні показники довжини тіла, маси тіла;
- особливості розвитку на етапі дошкільного дитинства, що обтяжили розвиток дитини: важкі пологи, травми, тривалі захворювання;
- темп розвитку в дошкільному дитинстві (чи вчасно дитина почала ходити, говорити);

- стан соматичного здоров'я дитини: характер відхилень у системах і функціях організму, хворобливість; скільки разів у минулому році хворіла дитина, скільки днів;

2) **інтелектуальній готовності** дитини до школи, що передбачає володіння дитиною певною кількістю знань про явища навколишнього середовища, уміння порівнювати, класифікувати та узагальнювати ці знання, а також певний рівень розвитку пізнавальних здібностей у дитини (мислення, пам'яті, сприймання, уяви, уваги);

3) **комунікативній готовності**, що передбачає володіння навичками взаємодії з дорослими, однолітками, а саме: знання моральних норм та правил поведінки (вміння слухати, не перебиваючи, вміння вибачати і вибачатися, співчувати, враховувати настрій та бажання інших людей тощо);

4) **емоційно-вольовій готовності**, що передбачає вміння:

- робити не лише те, що подобається, а й те, що необхідно зробити (довільність поведінки);
- поставити мету, виявити певні зусилля у випадку подолання перешкод, оцінювати результати своєї діяльності.
- розуміти й адекватно виражати свої емоції;
- свідомо підкорятися загальним правилам та вимогам;
- уважно слухати й виконувати самостійно найпростіші усні вказівки дорослого;
- самостійно діяти за зразком (точно відтворювати, діяти за аналогією);

5) **мотиваційній готовності**, що передбачає чітко сформовану позицію школяра, коли дитина:

- має належне уявлення про школу;
- позитивно ставиться до шкільних занять, загальноприйнятих норм дисципліни;
- віддає перевагу урокам грамоти й лічби, а не заняттям дошкільного типу (малювання, фізкультура, трудове навчання тощо);
- визнає авторитет учителя.

Школа з перших днів ставить перед дитиною низку завдань. Їй необхідно успішно опанувати навчальну діяльність, засвоїти шкільні норми поведінки, долучитися до життя у класному колективі, пристосуватися до нових умов розумової праці та режиму. Виконання кожного з цих завдань безпосередньо пов'язане з попереднім досвідом дитини.

Готовність дитини до школи залежить передусім від батьків. Якщо дитина відвідує дитячий садок, то це залежить від вихователів, адже підготовка дитини до школи передбачена програмою дитячого садка. Але ці програми не повністю враховують психологічні аспекти проблеми.

Особливої уваги потребують, так звані, «домашні діти», які не відвідували

дитячий садок. Вони, як правило, менше комунікабельні, важче встановлюють контакти з учителем та однолітками, не дуже комфортно почуваються в колективі, бояться залишатись у школі без батьків.

Часто батьки, а іноді й учителі, вважають основними показниками готовності до школи ознайомлення дитини з літерами, вміння читати, рахувати, знання віршів та пісень. Однак дослідження показують, що це мала впливає на успішність навчання. Відсутність цих умінь не потребує спеціальної індивідуальної роботи з дитиною, оскільки їх формування передбачається програмою та методикою навчання.

Психологічна готовність до школи - це такий рівень психічного розвитку дитини, який створює умови для успішного опанування навчальної діяльності.

ПОРАДИ БАТЬКАМ ПЕРШОКЛАСНИКІВ

Хотілося б повести розмову не про дітей, а про нас, дорослих, про наше ставлення до їх успіхів і, ще важливіше, до їхніх невдач. Шкода, але ми, батьки, частіше за все нетерплячі та егоїстичні, хоча виправдовуємося «добрими намірами». Але, якими б не були виправдання, наше роздратування, крики, вияснення стосунків, покарання - все це додаткові стресові ситуації, це постійний дитячий біль від непорозуміння та образи. Чим більші наші старання, чим більше уваги приділяємо ми дітям, тим вищий батьківський рівень домагань, тим більша надія і бажаніша нагорода - відмінні оцінки...

Особливе значення при формуванні готовності дитини до навчання надається фізіологічній адаптації.

Фізіологічна адаптація

Процес фізіологічної адаптації дитини до школи можна розділити на кілька етапів.

Як проходить цей процес, які зміни в організмі дитини наявні при адаптації до школи протягом багатьох років вивчали спеціалісти в галузі медицини.

Що ж відбувається в організмі дитини в перші дні навчання:

- низький рівень і нестійкість працездатності;
- дуже високий рівень напруження серцево-судинної системи;
- низькі показники координації різних систем організму між собою;
- зміни функціонального стану центральної нервової системи;
- різке зниження навчальної активності;
- зниження працездатності;
- до кінця першої чверті маса тіла зменшується у 60 % дітей;
- скарги на втоми, головний біль, сонливість, погіршення апетиту, поганий сон;
- розгальмованість рухова або млявість, утомленість;
- розлади шлунково-кишкового тракту;
- підвищення артеріального тиску.

Перший етап	2-3 тижні	<i>орієнтовний</i> , коли у відповідь на весь комплекс нових впливів бурхливо реагують усі системи організму («фізіологічна буря»)
Другий етап	1-2 місяці	<i>нестійке пристосування</i> , коли організм шукає й знаходить певні оптимальні варіанти реакцій на ці впливи
Третій етап	до 3-6 місяців	<i>відносно стійке пристосування</i> , коли організм знаходить найбільш оптимальні варіанти реагування на навантаження

Велике значення для психічного та фізичного здоров'я вашої дитини має неправильний режим дня.

Деякі поради щодо режиму дня:

- 12 годин сну з урахуванням обіднього (1-1,5 год.) для поновлення сил.
- Після школи не спішіть садити дитину за уроки, необхідно 2-3 години відпочинку (обідній сон). Найпродуктивніший час для приготування уроків з 15 до 16 години. Заняття ввечері безрезультатні, завтра доведеться все починати спочатку.
- Не примушуйте дитину готувати уроки за один раз. Після 20 хв. занять необхідні 10-15 хв. «перерви».
- Під час приготування уроків не сидіть над дитиною, давайте їй можливість працювати самостійно, але якщо буде потрібна ваша допомога, наберіться терпіння. Спокійний тон та підтримка («Не хвилюйся, все вийде», «Давай розбиратися разом», «Я тобі допоможу»), похвала, навіть якщо щось не виходить, необхідна. Не акцентуйте увагу на оцінках («Не дарма з письма в тебе одні «2» та «3»).

Якщо ви будете дотримуватись вищевказаних побажань у вихованні, ваша дитина виросте врівноваженою та спокійною.

ПРАВИЛА БАТЬКІВСЬКОЇ ПОВЕДІНКИ В ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

1. Сприяйте дитячій автономності (самостійності). Чим більше Ви вимагаєте її (самостійності) в усіх сферах повсякденного життя, тим більше зможе ваша дитина працювати з почуттям відповідальності в шкільній сфері. Автономне (самостійне) навчання є тією ціллю, в напрямку якої ви маєте працювати, тому що самостійність є найважливішим елементом ефективного і тривалого процесу навчання. Хваліть свою дитину за самостійні дії, наприклад, за самостійне розпізнавання помилок.
2. Якщо Ваша дитина потребує допомоги, спонукайте її до того, щоб вона сама знайшла шляхи розв'язання. Допоможіть їй завдяки підказкам, таким як, наприклад, вказівка на довідники, знаходження правил, відгадування ребусів та інше, що може привести до шляхів розв'язання. Але не подавайте саме розв'язання. Не спонукайте свою дитину тільки до одного шляху розв'язання.
3. Дайте своїй дитині можливість перенести знання зі школи на домашній рівень і таким чином практично їх засвоїти.
4. Визнайте здобутки дитини. Надавайте перевагу похвалі (заохоченню), а не докорам. Похвалою та заохоченням Ви досягнете чогось набагато легше та краще, ніж ниттям, нагадуваннями і іншими покараннями.

5. При похвалі звертайте увагу на те, щоб не обмежувати її критикою («Дев'ять, звичайно, чудово, але без двох дурних помилок це могло б бути дванадцять»). Будьте обережними в обходженні із заохоченнями (винагородами) як визнанням здобутку (ефективності).

6. Не ставте перед своєю дитиною завищені вимоги. Не робіть їх строгішими ніж вимоги вчителів, наприклад, вимагаєте виконання додаткових завдань.

7. Будьте зразком у поведінці. Вимагайте від своєї дитини не більше, ніж від себе самого. Дитина, яка, наприклад, бачить своїх батьків, які читають, швидше й сама читатиме, ніж дитина, батьки якої часто сидять перед телевізором.

8. Говоріть, по можливості, якомога позитивніше про школу, вчителів та предмети. Вашій дитині досить того, що вона бореться зі своїми власними упередженими думками.

ПОРАДИ БАТЬКАМ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ШКІЛЬНІЙ ДЕЗАДАПТАЦІЇ

- формуйте позитивне ставлення до школи;
- виявляйте інтерес до шкільних справ та успіхів дитини;
- формуйте адекватну самооцінку;
- не перевантажуйте дитину надмірними заняттями, чергуйте їх з грою;
- навчайте етичних норм спілкування з однолітками та дорослими;
- привчайте самостійно долати труднощі, які під силу подолати 6-річній дитині;
- частіше хваліть, а не докоряйте;
- пам'ятайте, що кожна людина має право на помилку;
- частіше згадуйте себе у дошкільному віці;
- любіть дитину безумовною любов'ю, приймайте її такою, якою вона є.

ВАРІАНТИ ШКІЛЬНОЇ ДЕЗАДАПТАЦІЇ

1. Деадаптація як невстигання

Причина - педагогічна занедбаність. Тут величезна провина дорослих, бо вони не уважні чи байдужі до того, як у дитини формуються навички і вміння.

2. Деадаптація як невміння дітей довільно регулювати свою поведінку, увагу, адекватно сприймати вимоги

Такі учні виконують завдання не за власною ініціативою, а внаслідок зовнішньої стимуляції (коли їх сварять, змушують). Подібне виявляється в емоційних дітей, які відзначаються високою чутливістю, збудливістю, неадекватністю переживань і, відповідно, реакцій. Вони зосереджуються на своїх внутрішніх переживаннях, а отже, виконуючи завдання, припускаються безлічі помилок, не уважні, загальмовані. Це, як правило, є наслідком сімейного виховання - «вседозволеності», тобто діти прийшли до школи з дуже низьким рівнем вольової готовності.

3. Деадаптація як невміння дітей увійти у темп шкільного життя

Учні, які соматично ослаблені, часто втомлюються, нестримані. Вони пасують перед труднощами, значно недооцінюють свої можливості.

Поради батькам дітей 6 років з різних ліній розвитку

- дотримуйтеся вдома режиму дня, санітарно-гігієнічних вимог, культурно-гігієнічних навичок;
- щоденно разом із дітьми виконуйте ранкову гімнастику, здійснюйте загартовуючі процедури; виходьте на прогулянки;
- залучайте дітей до виконання основних рухів - вправляйте в ходьбі, бігу, стрибках, повзанні, лазінні, рівновазі, вправах із м'ячем;
- разом з дітьми здійснюйте пішохідні прогулянки, туристичні походи;
- грайте в рухливі, спортивні ігри;
- облаштуйте в квартирі спортивний куточок;
- катайтеся разом з дітьми на санчатах, ковзанах, лижах; велосипедах, роликах; грайте у бадмінтон, теніс, футбол, баскетбол, хокей; з м'ячем; плигайте на скакалці; плавайте та грайте на воді;
- беріть участь разом з дітьми у проведенні свят, розваг, днів здоров'я, зборах, конференціях, лекціях з питань здоров'я, фізичного виховання дітей, організованих у дошкільних установах.

Пізнавальний розвиток

- збагачуйте обізнаність дитини новою інформацією, що сприяє накопиченню уявлень про себе та світ. Залучайте до перегляду та прослуховування радіо- та телепередач пізнавального напрямку, заохочуйте до активного розв'язання завдань, листування тощо, за допомогою членів родини;

- пізнавайте, досліджуйте світ разом з малюком: обговорюйте, читайте, експериментуйте та ін. Заохочуйте прагнення здобувати і збагачуватись корисною інформацією завжди і всюди. Наприклад, оформіть передплату дитячого журналу;
- створюйте умови та підтримуйте пізнавальні інтереси дитини, забезпечуючи розвиток природних здібностей та нахилів дитини;
- виховуйте у дошкільника почуття родинності: любові і шани до батьків та родичів, пам'яті про покоління роду, вдячності до праці рідних, шани до старших, турботи про молодших;
- залучайте дітей до активної участі у підготовці та святкуванні днів народження, ювілеїв, днів пам'яті, календарно-обрядових свят; здійсненні подорожей; разом з дітьми або спонукуючи їх до виготовлення подарунків, привітань, виступів та ін.
- за можливістю, вдома облаштуйте родинний куточок, в якому помістяться «дерево роду», фотографії та відео сімейних подій, рукотворні вироби тощо.
- вчіть малюків усвідомлювати себе як частку сім'ї, дитячої спільноти у навчальному закладі, відповідальну особистість у світі природи, людину серед інших - у суспільстві на прикладі власної активної життєвої позиції; разом з дитиною подорожуйте, здійснюйте екскурсії, колекціонуйте, майструйте тощо;
- формуйте основи логічного мислення, вчіть дитину висловлювати власну думку на основі розумових висновків;
- частіше бувайте з дітьми на природі (парк, ліс, річка), відвідуйте зоопарк, ботанічний сад, музеї, вистави дитячих театрів, дійства громадських свят, виставки квітів, тварин;
- залучайте дітей до догляду за рослинами (квітник, сад, город) та тваринами (птахами, рибками, земноводними та іншими домашніми улюбленцями); за бажанням, обладнайте акваріум, влаштуйте квітник, город на підвіконні; разом з дітьми доглядайте за рослинами, піклуйтесь про тварин;
- не соромтеся виказувати патріотичні почуття, громадянську позицію; гордість за свою родину, батьків, рідне місто, село, Україну; на власному прикладі втілюйте поняття «порядок», «безпека», «природоохоронна робота» у практичне життя дитини та родини;
- створюйте спеціальне розвивальне середовище, яке б сприяло використанню набутих знань, вмій та навичок з логіко-математичного розвитку в родинному побуті дитини;
- формуйте соціально-економічну компетентність дитини за допомогою залучення дітей до планування сімейного бюджету (планування витрат, обговорення вартості речей);
- виховуйте почуття вдячності до праці інших людей, бережливого ставлення до природи, речей.

Мовленнєвий розвиток

Якомога більше спілкуватися з дітьми, розповідати їм і читати художню, пізнавальну літературу. Збагачувати досвід дітей позитивними враженнями під час прогулянок, екскурсій, цікавих спостережень у соціальному, культурному і природному довкіллі. При цьому враховувати пізнавальні інтереси й переваги своїх дітей. Детальніше зупинитися на об'єктах і явищах, які привабили дитячу увагу найбільше.

Розповідати дітям про себе (своє навчання, роботу, захоплення), про родичів (де живуть, ким працюють, ким доводяться дитині, які мають чесноти та інше) та людей, які оточують дитину за межами сім'ї. Частіше ділитися з дітьми спогадами про минуле, дитинство дорослих, улюблені ігри, друзів дитинства, цікаві чи складні життєві ситуації. Пропонувати дітям пограти в улюблені ігри рідних людей, почитати їхні улюблені книжки, переглянути улюблені фільми чи послухати дорогі пісні. Попросити малюків описати власні ігри з друзями у дитсадку чи у дворі, знайти в них спільне із уподобаннями свого дитинства, разом з дітьми придумати нові варіанти старих ігор і забав.

Організувати спеціальні мовленнєві ігри для розвитку різних сторін усного мовлення, можна - із залученням рідних, сусідів, друзів. Так, для збагачення словника різними частинами мови корисно пограти в «Зимові слова», «Солодкі слова», «Скляні (дерев'яні, металеві, пластмасові та ін.) слова», «Ввічливі слова», «Веселі/сумні слова», «Спортивні слова» тощо. Тут важливо дати правильну, чітку установку: «Давай згадаємо всі слова, які нагадують нам про...». Поуправляти дітей у вживанні дієслів буде цікаво в ігрових завданнях «Хто що вміє робити?», «Зміни слово» (утворення нових дієслів за допомогою префіксів), а змагальна вправа «Хто назве більше?» стимулюватиме пошук іменників-назв частин предметів, прикметників, прислівників та інших частин мови.

У повсякденні корисно розширювати запас слів-узагальнень, проводячи ігрові вправи «Назви одним словом», «Магазин меблів (одягу, взуття, іграшок, продуктовий, молочний, овочевий...)», «Що зайве?».

У спілкуванні з дітьми слідкувати, чи вірно вони узгоджують між собою слова у словосполученнях і реченнях, вчасно і коректно виправляти помилки та включати дітей у створювані дорослим ситуації спілкування, де треба застосувати ці уміння. Наприклад, поставити відповідне питання (скільки вікон у нашій квартирі? у якій сукні підеш на день народження?) або запропонувати гру («Пограємо-порахуємо» на узгодження іменників з числівниками, «Хто який?» на узгодження прикметників із займенниками чи іменниками). Можна створювати й провокаційні ситуації мовлення, у яких пропонуються зразки неправильного зв'язку слів у висловлюваннях і які слід виправити («я мчу з гора без лижах» - «я мчу з гори на лижах»).

Звертати увагу дітей на багатозначність слів. У певних ситуаціях не втрачати можливість подумати разом над добором іншого слова замість сказаного, визначенням протилежності у дії чи якості, навести приклад різних значень однакових за звучанням слів. Тут стануть в нагоді й ігри «Скажи інакше», «Дружні слова», «Скажи навпаки», «Слова-близнюки».

Залежно від конкретної ситуації задовольнятися лаконічними висловлюваннями дітей або спонукати їх до побудови більш розгорнутих реплік. Щоб привчити говорити поширеними реченнями, варто подавати власні зразки такого мовлення і залучати дітей до гри. Наприклад, у грі «Мовчун і балакун» один гравець задає основу речення, а інший чи інші по черзі доповнюють її по слову наскільки це можливо: «Стоїть хата. - На березі стоїть хата. - На березі річки стоїть хата. - На мальовничому березі річки стоїть хата. - На мальовничому березі річки стоїть біла хата і т.д.».

Не менш цікаві ігри можна запропонувати із словотвору від заданого слова. Зокрема: побудувати ланцюжок слів від слова «вчити» (вчитель, учень, навчання, вчений тощо); утворити назви помешкань від назви тварини (корова - корівник, свиня - свинарник, курка - курник, вівця - вівчарня та ін.).

З метою відпрацювання чіткої звуковимови корисно розучувати з дітьми чистомовки і скоромовки. Якщо у 5-річних дітей спостерігаються вади звуковимови, слід звернутися за допомогою до фахівця-логопеда й виконувати всі рекомендовані ним артикуляційні, фонематичні вправи для постановки звуків, навчання їх диференціації.

Граючись у слова, варто пропонувати дітям завдання на виділення першого і останнього звука у власних іменах, назвах іграшок чи інших предметів довкілля, спільно з малюками визначати послідовно всі звуки у слові, шукати заданий звук у словах-назвах предметів, картинок, дій довкола себе тощо. Цікаво й позмагатися на більшу кількість названих слів із заданим звуком, із звуком у певній позиції у словах.

Корисно разом з дітьми «маніпулювати» звуками, складами, наголосами у словах, переставляючи їх. Ігри типу «Так і не так» наочно продемонструють дітям значення порядку звуків, складів і місця наголосу у словах .

Започаткувати й надалі підтримувати сімейну традицію щоденних бесід про прожитий день з обговоренням вражень, поточних проблем, досягнень, плануванням спільних заходів для дорослих членів родини і дітей. Спонукати дітей не лише до відповідей на поставлені дорослим питання, а й до самостійної їх постановки.

Привчати дітей бути ввічливими у розмові, бесідах з дорослими і дітьми. Подавати приклад того, як треба вести діалог за столом, у гостях чи при гостях, по телефону. Практикувати ненав'язливий аналіз поточного діалогу за допомогою питань «Чи уважно ти мене слухав?», «Що тобі незрозуміло? », «Які у тебе є питання до мене?» та ін.

Використовувати можливості сім'ї для залучення дітей до складання зв'язних розповідей: описування іграшки або страви, які сподобалися в гостях; описування уявних речей (автомобіля майбутнього, фасонів бальних суконь для Попелюшки, кімнати Незнайка і Знайка); розповідання за серіями сімейних фотографій (про новорічне свято у дитсадку, літній відпочинок) або картинок із дитячих коміксів; переказ літературного твору з власними імпровізаціями за слайдами діафільму, ілюстраціями у книзі; складання розповідей-суджень, міркувань, пояснень після перегляду вистав, телепрограм, поїздок., спілкування з дорослими і дітьми під час відпустки, перебування у лікарні тощо. Ділитися з дітьми своїми враженнями, висновками, ставленнями щодо прочитаного, побаченого, пережитого.

Читати дітям твори дитячої художньої літератури і дитячі журнали. Цікавитися новинками книжкового ринку та періодики для дошкільників, залучати дітей до їх вибору і придбання. Опікуватися домашньою бібліотекою, доручати дітям догляд за книжками, наведення порядку на полицях.

Художньо-естетичний розвиток

- ознайомлюйте дітей з різними видами мистецтва шляхом споглядання картин в музеях образотворчого мистецтва, перегляду репродукцій в комп'ютерному режимі, журналах, книгах, відвідування різноманітних виставок;
- вправляйте у визначенні жанру живопису : пейзаж, натюрморт, портрет, казковий, побутовий, анімалістичний;
- надавайте можливість самостійно зображувати предмети, тварин, дерева, транспорт, людей, та інше,
- підтримуйте бажання малювати, ліпити, аплікувати, конструювати, передавати свої враження в зображеннях;
- виважено ставтесь до вибору матеріалів зображення, спонукайте до основ рукоділля: вишивання, шиття, бісероплетіння;
- заохочуйте творчість дитини, підтримуйте її ініціативу;

- надавайте дитині можливість слухати досконалі за формою, доступні для розуміння сольні та хорові твори;
- підтримуйте бажання слухати музику, емоційно відгукуватися на неї, передавати свої враження;
- виважено ставтесь до вибору дитиною музичних творів для прослуховування, пропонуйте її увазі не лише легку, ритмічну дорослу музику, а й класичну та дитячу;
- вправляйте дошкільників у визначенні жанру музичного твору, називанні інструмента, на якому він виконується;

- використовуйте музику в аудіо - та відеозаписах;
- організуйте перегляд доступних дітям за змістом оперних і балетних вистав, відвідування концертів, музеїв;
- навчайте дитину розрізняти "музику природи" - співи птахів, звуки різних комах, шелест листя дерев та хвиль води тощо, порівнювати природну музику зі створеними людьми мелодіями, знаходити в них спільне та відмінне;
- використовуйте високохудожню музику з яскравими образами, різними настроями, під яку дитина може по-різному відтворювати ходьбу, біг, стрибки, рухи танцю тощо;
- розвивайте вокальні дані дошкільника, його музичні та акторські здібності;
- вправляйте дитину в умінні співати дзвінко, легко, правильно інтонуючи мелодію;
- викликайте в дошкільника піднесене, радісне самопочуття від співу;
- навчайте сприйнятливості до емоційної реакції на музичний твір;
- залучайте дитину до спільних співів;
- сприяйте виникненню бажання придумувати нескладні мелодії;
- залучайте до театральної-ігрової діяльності;
- створіть театр вдома: розігруйте елементарні життєві ситуації з іграшками, інсценізуйте знайомі літературні твори, казки, оповідання, вірші;
- звертайте увагу дитини на осмислення змісту художніх творів, особливості характерів та поведінки різних персонажів;
- навчайте оволодівати засобами емоційної виразності, виражати почуття мімікою, жестами, інтонацією, словами; вправляйте в цьому;
- заохочуйте творчість дитини, підтримуйте її ініціативу, схвалюйте вдале виконання ролі;
- відвідайте разом з дітьми театри (ляльковий, драматичний, юного глядача тощо).

Ігрова діяльність

- купуйте ті ігри та іграшки, які є педагогічно цінними у даному віці, пам'ятайте про негативний вплив окремих видів іграшок на психіку і розвиток дітей;
- виготовляйте власноручно разом з дітьми ігри та іграшки, пропонуйте їх для ігор дітям, грайтеся разом з ними;
- цікавтеся досвідом інших батьків щодо виготовлення іграшок власними руками, використовуйте в цей досвід в сімейному колі;
- спонукайте самостійність дитини у виборі ігор та іграшок;

- читайте та обговорюйте сюжети казок, характери героїв, навчайте дітей творчо відображати реальні життєві та казкові ситуації;
- влаштовуйте вдома театральні вистави за змістом прочитаного, баченого або вигаданого сюжету;
- оберігайте дітей від ігор та іграшок, пов'язаних з проявом агресії, жорстокості, аморальних вчинків.

Бесіда для батьків: «Адаптація п'ятикласників до середньої школи».

Зазвичай необхідність адаптації виникає у зв'язку з кардинальною зміною діяльності людини та її соціального оточення. У п'ятикласників змінилися соціальне оточення (новий склад класу і вчителів) і система діяльності. Ситуація новизни є для будь-якої людини в певній мірі тривожною. Дитина переживає емоційний дискомфорт, насамперед через невизначеності уявлень про вимоги вчителів, про особливості і умови навчання, про цінності та норми поведінки в колективі класу. Цей стан можна назвати станом внутрішньої напруженості, настороженості.

Таке психологічне напруження, будучи досить тривалим, може привести до шкільної дезадаптації: дитина стає недисциплінованим, неуважним, безвідповідальним, відстає у навчанні, швидко стомлюється і просто не хоче йти в школу. Ослаблені діти (а їх, на жаль, з року в рік стає все більше і більше) є найбільш схильними до дезадаптації. Неможливо через призму власної тривожності говорити про адекватне сприйняття дитиною шкільного життя, розвитку відносин з однокласниками і вчителями. Все це ускладнює сам навчальний процес, адже продуктивна робота на уроці стає проблематичною. І потенційний відмінник може перетворитися в відстаючого і прогульника. Не менш важливим виявляється процес адаптації для вчителя, який, не знаючи своїх учнів, не може успішно залучати їх до самоврядування і самонавчання – обслуговування, індивідуалізувати і диференціювати навчання. Нарешті, необхідно коригувати власну педагогічну позицію щодо класу і окремих хлопців. Незалежно від того, яким чином починається навчальний рік у школі, процес адаптації, так чи інакше, йдеться. Питання

тільки в тому, скільки часу піде у дитини і вчителя на нього і наскільки цей процес буде ефективним. Тому сенс адаптаційного періоду в школі полягає в тому, щоб зробити природний процес адаптації більш інтенсивним. Мета адаптаційного періоду - допомогти дітям познайомитися один з одним, з учителями, з новою навчальною ситуацією, зі школою та шкільними правилами.

Які ж завдання адаптаційного періоду у п'ятих класах?

- Адаптація до «різноголосних» вимог вчителів;
- Введення самоконтролю (тепер немає постійно поруч класної «мами»);
- Прийняття нової позиції - учень другого ступеня школи.

Логіка розвитку адаптаційного періоду в 5-х класах.

Для молодшого підліткового віку характерною особливістю є уявлення чи відчуття себе певною мірою дорослим. Саме тому адаптаційний період п'ятикласників передбачає значну частку їх самостійної діяльності. А оскільки референтною групою для даного віку є група однолітків, то доцільно надати дітям можливість всі норми і правила поведінки на новому етапі шкільного життя виробити самим.

Перший етап адаптаційного періоду п'ятикласників (який триває не більше тижня) присвячений знайомству дітей один з одним або вивчення один одного (якщо склад класу не змінювався). Вони діляться інформацією про те, що найбільше цінують в інших людях і самих себе, чим подобається займатися, як почують себе в школі.

На другому етапі адаптаційного періоду учням надається можливість взаємодії у великих і малих групах, склад яких змінюється, і розробки правил, що полегшують спільну діяльність. Деяким класів вдається розробити диференційовані правила для різних видів взаємодії - інтелектуального, творчого, трудового та ін. Серед загальних правил з'явилося, наприклад, таке: «Треба працювати, спільно вислуховуючи один одного і звіряючи версії» або «Бути вдячним». Важливо, щоб усі правила конструювалися в позитивній формі (без «не») і були обговорені їх необхідність і значимість. Таким чином одночасно з народженням способів оптимальної взаємодії відбувається прийняття створених правил. Ще однією важливою змістовною частиною даного етапу є створення портрета справжнього школяра: якості і властивості його особистості, форми їх прояву в поведінці, діях учня по відношенню до себе і іншим людям, справі.

Третій етап адаптаційного періоду п'ятикласників пов'язаний з усвідомленням появи нової спільноти - клас. Робота організується таким чином, щоб кожен п'ятикласник вніс в загальне уявлення про клас своє індивідуальне бачення. Після цієї дії в класах дуже швидко і легко розподіляються всі громадські доручення.